

פרוטוקול מס' 19

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
יום שני, ט"ו בחשוון התשנ"ז (28 באוקטובר 1996), שעה: 11:00

<u>נכחו</u>	<u>חברי הוועדה:</u>	
	סאלח טריף - היו"ר	
	דוד אזולאי	
	רפי אלול	
	בני אלון	
	זאב בויס	
	תאופיק חטיב	
	סאלח סלים	
	יוסי כץ - חבר כנסת המציע	
	<u>מוזמנים:</u>	
	ישראל שפיצר - משרד הפנים	
	ישראל אזר - משרד הפנים	
	משה ינון - משרד המשפטים	
	אלון קסל - משרד האוצר	
	אלי חוף - סגן ראש אגף השיקום במשרד הבטחון	
	עדי אלדר - יושב ראש מרכז השלטון המקומי	
	עמוס יוסף - ממונה ארצי מינהל מקרקעי ישראל	
	עוזי עצמון - יועץ משפטי במרכז השלטון המקומי	
	עדנה הירשמן-פרי - המרכז לשלטון מקומי	
	זאב ביאלסקי - ראש עיריית רעננה	
	מנחם אריאב - ראש עיריית נצרת עילית	
	משה שכטר - ראש מועצת מודיעין	
	מיכאל קדושים - עו"ד במועצת מודיעין	
	מר אסד - יושב ראש המועצות הדרוזיות	
	אמל נסראלדין - יושב ראש ארגון יד לבנים	
	חמזי אבו זידאן - אלמנה דרוזית	
	פיזה כאמל - אלמנה דרוזית	
	עליזה סעיד - אלמנה דרוזית	
	נדאע אבו זידאן - אלמנה דרוזית	
	אלהם עמר - אלמנה דרוזית	
	<u>יועצת משפטית:</u> מירי פרנקל-שור	
	<u>קצרנית:</u> אושרה עזידה	
<u>סדר-היום:</u>		
(א)	הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון מס' 15) (פטירה או התפטרות של ראש הרשות), התשנ"ו-1996 (תתקכז) של חבר הכנסת יוסי כץ - החלת דין רציפות.	
(ב)	הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות [נוסח חדש] (תיקון (תיקון מס' 62) (פרוטוקול), התשנ"ו-1996 (ג'שלב) של חברי הכנסת: מיכאל איתן, יהושע מצא, אברהם הירשזון, שאול עמור - החלת דין רציפות.	
(ג)	אישור חוק עזר למודיעין (שמירת איכות הסביבה), מניעת מפגעים ושמירת הסדר והניקיון) (תיקון), התשנ"ו-1996.	
(ד)	מתן פטור לאלמנות דרוזיות במכרזים של פרויקטים "בנה-ביתך".	

(א) הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), (תיקון מס' 15) (פטירה או התפטרות של ראש רשות), התשנ"ו-1996), של חבר הכנסת יוסי כץ - החלת דין רציפות

היו"ר ס' טריף:

אני פותח את ישיבת ועדת הפנים.

אנחנו דנים כעת בסעיף א' לסדר היום, כאשר בשלב זה אנחנו דנים על החלת דין רציפות בלבד.

חבר הכנסת יוסי כץ, אני מבקש ממך לומר לנו במה מדובר.

י' כץ:

הצעת החוק הזו נולדה כאשר היה פירסום כלשהו ערב הבחירות האחרונות לרשויות המקומיות על כך שטדי קולק עומד להריץ איתו אדם אחר כמי שמיועד להחליף אותו לאחר תקופה קצרה. אני חשבתי שאסור לעשות מעשה כזה ואז אני יזמתי את הצעת החוק הזו. חשבתי שבכל מקרה שבו מתפטר ראש רשות צריך ללכת חזרה לציבור, אחרת מעוותים את רצון הציבור. הצעת החוק המקורית שלי דיברה על כך שכאשר ראש הרשות מתפטר או נפטר חוזרים לציבור ולא חברי מועצת העיר בוחרים במחליפו. ככלל אני חושב שבדברים האלו אסור בשום פנים ואופן לחוקק את החוק בהתאם לסיטואציה רגעית כזו או אחרת. רק עכשיו פקעה כהונתם של כמה חברי כנסת מתוקף החוק על איסור כפל תפקידים והעובדה היא שמחליפהם נבחרו על ידי מועצות העיר. אגב, יכול להיות שבמקרה מפלגה כזו או אחרת זכתה ואנשים שלה נבחרו. כך או אחרת, זה לא ביטא את רצונו של הציבור. כאשר ראש רשות מתפטר או נפטר יש ללכת לציבור ולשאול אותו את מי הם רוצים כראש רשות, כי ראש רשות נבחר בבחירות אישיות.

יצוין כי היתה הצעת חוק דומה של יושב ראש הוועדה, חבר הכנסת טריף, וכן חברים נוספים, שרצתה להילחם בתופעה אחרת והיא תופעת הסכמי הרוטציה ברשויות המקומיות. זוהי גם הצעה טובה. ההצעה שלי היא מרחיקת לכת. היא באה ואמרה זה לא חשוב כרגע אם זה הסכמי רוטציות או מסיבות של פקעה כהונתם או כל סיבה אחרת. כשראש רשות נפטר או מתפטרים חוזרים לציבור ושואלים את רצונו.

אני ער לכך שיכול מאוד להיות שזה קורה בשנה האחרונה לפני תום הקדנציה ואולי באמת לא רצוי להטריד את הציבור. ישנן שתי אפשרויות: אפשר להגיד שראש רשות שנבחר בבחירות מיוחדות בשנה האחרונה, הוא לא לשנה, אלא הוא לשש שנים. האפשרות השניה היא להגיד שזה חריג. בשנה האחרונה מועצת העיר תבחר כי זה רק לשנה. אין זה חשוב. דבר אחד בטוח, ההתייחסות להצעת החוק הזו אסור שתהיה בהתאם לתוצאות הצבעה כזו או אחרת או מקרים ספציפיים שקרו בשנה-שנתיים האחרונות, אלא זה צריך להיות עניין עקרוני. מרגע שחוקקנו את חוק הבחירה האישית והישירה של ראש הרשות משמע, רצינו לתת לו כוח, רצינו לתת לציבור את הכוח לבחור את מי שינהל את ענייני העיר או הרשות שלהם. צריך להשאיר זאת כך ואסור לתת לא להסכמי לרוטציה ולא להסכמים מסוג אחר לעוות את רצון הציבור. כמו כן, אסור לאפשר לקבוצה קטנה של נבחרים לקבוע מי יהיה ראש הרשות שלהם. צריכים ללכת ולתת את המנדט הזה לציבור עצמו.

י' שפיצר:

עמדת משרד הפנים היא בעד, בכפוף לתנאים שמר אהוד שילת, שהוא המפקח הארצי על הבחירות, רוצה להחליט. אני מציע להחיל בקטע הזה את נושא עריכת הבחירות.

ז' בוים:

אדוני היושב ראש, כחבר כנסת חדש אני מבקש לברר את מהות הדיון פה. אם זה לפרוצדורה, זה עניין אחד ואם זה למהות החוק, זה עניין אחר. אני מבין שחבר הכנסת מעוניין שהצעת החוק הזו שהתחילה להתגלגל תמשיך להתגלגל הלאה.

היו"ר ס' טריף:

קשה לנו לנתק את הפרוצדורה מהמהות.

ז' בוים:

היתה לי שיחה מקדימה עם חבר הכנסת כץ בעקבות הניסיון שצברתי בכנסת לאחר פקיעת כהונתי בקרית גת, בגלל החוק האוסר על כפל תפקידים. על פי החוק הנוהג היום, המועצה בוחרת את אחד מחבריה ומסתבר שזה בוודאי לא ביטוי של רצון הציבור, ובנקודה הזאת אני מסכים מאוד עם חבר הכנסת כץ. מערכת היצרים והאינטרסים שמלווה את המערכה הזו שוברת את כל הכללים הצריכים להיות נהוגים במערכת ציבורית. מדובר בקנייה, במכירה ובמסחרה וזה פשוט דבר נורא. לכן, צריך להפקיע זאת מידי אותם 17 חברי המועצה, או יותר. אין בין זה ובין רצון הציבור ולא כלום. כעת נשאלת השאלה מהו רצון הציבור? לפי הצעתו של חבר הכנסת כץ אני רואה שלגבי פטירת ראש העיר, זה צריך להיות בהסכמה של שני שלישי לפחות מחברי המועצה, אז עוד פעם אנחנו חוזרים לחברי המועצה. ראש הרשויות שיושבים פה וכן יושב ראש הוועדה, יודעים שלגייס שני שלישי לעניין כזה זה פתח לכל מיני דברים שאנחנו לא מעוניינים בהם. וגם אז במקרה של פטירה ניתן כוח עצום בידי השר, שהרי כתוב: "רשאי השר". למה הוא רשאי? הוא רשאי לערוך. זאת אומרת, הוא יכול להחליט, לאחר ששני שלישי יפנו, על עריכת בחירות מיוחדות או להשאיר את המצב כמו שהוא.

י' כץ:

זה נוגע רק לפטירה. ההצעה שלי דיברה על חובה, זאת היתה פשרה שאני היסכמתי עליה כדי להגיע לקריאה ראשונה.

היו"ר ס' טריף:

כאן משרד הפנים הוא זה שרוצה כוח ועוצמה לשר.

ז' בוים:

צריך להוסיף כאן גם מקרים של פקיעת כהונה ולא רק מקרים של התפטרות. גם במקרה של התפטרות אנחנו נותנים לשר כוח על עריכת בחירות. בהצעת החוק כתוב: "יורה השר על אחת מאלה" ויש פה כל מיני אפשרויות לעריכת בחירות וכו'. אלו חלק מהליקויים בהצעה הזו שאני מבין גם שהיא פרי של פשרה. אני הצעתי לחבר הכנסת כץ משהו אחר, שעל אותו מסלול שהוא הגיע אליו, שהוא יסכים לעשות שינוי שיהיה קודם כל הליך אוטומטי שישקף במידה מסוימת את רצון הציבור.

היו"ר ס' טריף:

אני מבין שאתה מסכים להצעה בשינויים המתחייבים.

ז' בוים:

נכון, אלא שבמידה רבה השינויים שלי בהצעה הם במהות. זה לא שהולכים לבחירות על פי הנחיות השר והוא מחליט איזה בחירות וכו', אלא מפקיעים את זה מידי השר, מפקיעים את זה מידי המועצה ונותנים איזשהו ביטוי לרצון הציבור.

ת' חטיב:

אני שולל בכלל את סעיף 24ב(3). אם אנחנו רוצים את רצון הציבור, אז מה הקשר בין זה לבין רצון הציבור?

י' כץ:

100%.

ת' חטיב:

אני רוצה גם להוסיף את ההערה שאם זה בחודשים האחרונים עד שנה, אז אין טעם לערוך בחירות. בכל מקרה אחר, צריך ללכת על חובה לבחירות והבחירות האלה יהיו בחירות של ראש המועצה וזאת משום שחברי המועצה נבחרו לקדנציה שלימה וזה היה רצון הציבור. אם כן, רק בחירות לראשות המועצה.

ז' ביאלסקי:

אנחנו סבורים, כדעת משרד הפנים, שההצעה הזו היא הצעה נכונה וטובה. דווקא במקום שראש רשות נבחר בבחירות אישיות, על ידי הציבור כולו, רצוי שגם זה שיחליף אותו, מכל סיבה שהיא, יבחר ויקבל את אותו אימון של הציבור כמו שנבחר ראש הרשות. יש לזה עוד נימוק שלא הועלה פה. בדרך כלל אותם אנשים היושבים יחד איתנו במועצת העיר, חלקם ניגשו לבחירות. הם עמדו כבר לבחירת הציבור והציבור הביע את דעתו עליהם. הוא הביע את דעתו על כך שהוא לא רוצה אותם בראש הרשות והוא העדיף אדם אחר על פניהם. מה שקורה הוא שמענישים את הציבור פעמיים. קודם כל לוקחים ממנו את ראש הרשות שהם רצו בו, והעונש השני הוא שבמקום לתת לו לבחור אדם אחר מעמידים אדם בראש הרשות שהוא בדרך כלל אדם שהציג מועמדות לפני מספר שנים ושהציבור לא בחר בו לכהן בראש הרשות. זהו מעשה ציני לבוא ולהציג בפני הציבור ראש רשות.

ז' בויס:

בקריית גת נמצא עכשיו ראש עיר, בתהליך הקיים, שעמד לבחירה בשלוש מערכות של בחירות והוא לא זכה בהן.

ז' ביאלסקי:

יכול לקרות עוד מצב. אותו ראש רשות שעמד לבחירה פעם, פעמיים או יותר ולא קיבל את אמון הציבור, הוא למעשה היום מייצג ציבור שמראש הביע את דעתו מספר פעמים שהוא לא רוצה אותו, ככה שרצון הציבור כאן מעוות לגמרי. לכן, בכל מקרה כדאי לעשות בחירות חדשות כדי שהציבור יבחר. לגבי השנה האחרונה אני אומר שאם נבחר ראש הרשות לכהן בכנסת בשנתו האחרונה, אז לא יקרה שום דבר אם הוא יהיה גם ראש רשות וגם חבר כנסת.

ז' בויס:

הוא לא יכול.

ז' ביאלסקי:

אם לא כך, אז לפחות לתת את הסמכות בידי משרד הפנים שהוא נניח רשאי, בהחלטת השר, במקרה ונשארו מספר חודשים ספורים, להפוך את זה ולא להגיד באופן כללי. כי אפילו אם יש שנה לבחירות לא מדובר במאמץ כל כך גדול. מדובר בבחירות בעיר אחת קטנה ולא בכל הארץ.

אני חושב שההצעה הזאת היא סבירה מאוד, היא נכונה מאוד ועל רקע מה שקרה לנו בזמן האחרון עם ראשי הערים שנבחרו לכנסת, אני חושב שיש לשקול את הצעה הזו ולהעביר אותה כמה שיותר מהר.

ע' אלדר:

אני מצטרף לדברי חברי זאב. אנחנו מחייבים את הצעת החוק משום שהיא טובה. היא בהחלט שומרת על ערכי הדמוקרטיה ולדעתי אנחנו אפילו עולים כיתה בנושא הזה של שלטון המקומי.

יש לתת את הדעת על מה קורה בפרק הזמן הזה, מי מנהל את העיר? צריך לקבוע פרק זמן, לא ארוך מידי, לגשת לבחירות האלה ולומר מי בעצם ממלא בינתיים את מקומו של ראש העיר שעזב. פרק הזמן צריך להיות מוגבל ולדעתי זה לא צריך להיות נתון לשר פנים זה או אחר ולא נתון לעניינים פוליטיים. זה צריך להיות קבוע בתוך החוק. לדעתי חודשיים הם פרק זמן מספיק לעריכת בחירות.

נ' כץ:

נדמה לי שעורך דין שילת התייחס לנושא הזה. ישנם כמה דברים שהוא רוצה להשלים.

היו"ר ס' טריף:

מר שפיצר, האם זה היה התנאי של משרד הפנים להסכמה שהשר יורה, יחליט ויומר?

י' שפיצר:

אני באתי לדיון פרוצדורלי בנושא מבלי להיכנס לנושא הנוכחי. הממשלה תומכת. אני אינני מכיר עד הסוף את הנקודות שמר אהוד שילת רוצה להוסיף. חלק מהדברים נוגעים לנושא הבחירות שהוא מופקד עליו.

אני רוצה לומר שפה נתנו את הדעת למצבים אפרוריים. לא לחינם באו ואמרו שתמונה ועדה לתקופה ביניים שתנהל את העיר בשעה שיש מצב קשה שאי אפשר ללכת לבחירות. אנחנו היינו עדים למתחים קשים שהיו בתוך ישובים.

היו"ר ס' טריף:

לאחרונה יש לחצים של מקורב זה או אחר היוצרים מצבים קשים.

יש במשרד הפנים חוקים מנדטוריים הנותנים לשר להיות מלך ואי אפשר להמשיך להתרגל לעניין הזה. זה לא הוגן. אם אנחנו הולכים עד הסוף, זה לא יהיה בעניין של לתת לשר לקבוע.

חבר הכנסת כץ, מהו תוקף החוק? תוקף החוק יכול להיות רק מהבחירות הבאות שיהיו עוד שנה-שנתיים.

י' כץ:

נכון, ואני חושב שזה סביר.

היו"ר ס' טריף:

הציבור צריך לדעת מראש.

ז' בויס:

בואו נחשוב מה קורה אם חס וחלילה נפטר ראש עיר מסוימת בעוד חודש? האם אין בחירות?

היו"ר ס' טריף:

זה על אחת כמה וכמה, כי אנחנו אומרים שאנחנו רוצים לאחד את הבחירות של הרשויות המקומיות. זאת אומרת, צריך להיות איזשהו פתרון ביניים למה שאתה אומר, אבל זה נושא לדיון.

מ' פרנקל-שור:

כל ההצעה הזו מדברת רק אם ראש רשות התפטר או נפטר לפני תחילת כהונתו או עד מחצית הקדנציה.

היו"ר ס' טריף:

חברים, אנחנו בשלב המקדמי של הדיון על החלת רציפות. ההערות שאתם משמיעים כאן ישמעו פעם נוספת בדיון שיערך על הצעת החוק כדי לגבש את החוק באופן סופי.

מ' אריאב:

אני בעד החוק. אני מציע שתהיה פה הוראה ולא כרשאי. אם זה שנה לפני תום הקדנציה אז הוא יבחר לשש שנים כראש הרשות. לא יקרה שום אסון אם הוא יבחר כראש רשות לחמש וחצי שנים או לשש שנים. צריך לתת לציבור לבחור את נציגיו כפי שהוא רוצה. יש לקבוע חודשיים למערכה, לא יותר מזה.

ב' אלון:

גם בבחירות לממשלה יש לנו היום בעיה. פה המצב הוא הרבה יותר חריף. הציבור בוחר שתי מערכות: מועצה וראש עיר. אני חושב שפה יכול להיווצר מצב של נתק מוחלט בין שתי המערכות. יכול להיות שראש עיר יבחר עם מנדט אחד או עם שניים ולדעתי חלק מרצון הציבור צריך להיות מי הקבוצה שלו. אני לא פוסל לגמרי מקרה שבו ראש עיר מביא איתו סגן שיחליף אותו במקרה והוא עוזב את ראשות העיר, כמו במתכון האמריקאי. אני מציע שבתוך הדברים האלו, מבלי לפסול את החוק הזה, נעגן גם מעמד של איזשהו אדם שני שהוא לא פונקציה מיידית של משא ומתן עם הסיעות. אני לא מעוניין שיווצר מצב שכל הנבחרת תהיה לא צפויה ושכל הדברים הם לא ידועים.

היו"ר ס' טריף:

נדמה לי שממלא מקום ראש המועצה לא יכול להיבחר בניגוד לרצונו של ראש המועצה.

ז' בויס:

אין ויכוח על כך שהציבור הוא זה שצריך לבחור. אבל אם בא היום ראש עיר ומצביע על איש נוסף והם רצים על אותו "טיקט", שהוא ביטוי אמריקאי, יש בזה כמה דברים טובים. משום שהמתמודד לראשות צריך לבחור אדם רציני וזה יכול להעלות את האיכויות האישיות של האנשים. במקרה כזה המחליף של ראש העיר, חזקה שהוא יהיה רציני מכיוון שהם רצים על אותו "טיקט".

י' שפיצר:

אתה מבקש גם לתקן את סעיף 14 לחוק הבחירה הישירה משום שהיום סגן ממלא מקום נבחר על דעת ראש המועצה בידי המועצה.

ז' בויס:

נכון, אבל זה לא רק סעיף 14.

עו"ד ע' עצמון:

קודם, אני שמח מאוד שהפעם אני לא יושב פה לבד ושיש פה נציגות של ראשי השלטון המקומי.

אני רוצה להפנות את תשומת ליבכם להצעת החוק סעיף 24ג. (ד) (2) שבו נאמר: "זכאי להיבחר מי שהוא אזרח ישראלי והוא חבר מועצה". אני מזמין את חברי הכנסת לשקול האם להגביל את זה לחברי המועצה?

י' כץ:

100%.

עו"ד ע' עצמון:

העניין של בחירה ישירה של ממלא מקום היא חיפוש הטוב ביותר לפגוע אולי בטוב. יש מקרים שנוצרת יריבות במהלך הקדנציה בין ראש העיר לבין ממלא מקומו ואז אם הוא יבחר בבחירה אישית אז יוצא שאנחנו מכניסים מוקש לתוך העניין ואני מציע לחברי הכנסת לשקול זאת.

י' כץ:

זה מה שאומרים האויב של הטוב הוא הטוב.

ד' אזולאי:

אני חושב שיש להפריד בין הבחירה לראש הרשות לבין המועצה. לראש הרשות יש מספיק סמכויות ואין צורך לערב שמחה בשמחה. גם אם יקרה חצי שנה או שנה לפני הזמן אז לא יקרה שום דבר אם אותו ראש רשות יכהן שש שנים. שלא יוצר מצב, כמו שקורה היום במועצות האזוריות, שבכל פעם יש בחירות במועצה אזורית זו או אחרת. פה כן הייתי הולך על מתן שיקול דעת לשר וגמישות על פרק הזמן, כי מה יקרה אם זה יהיה לא בדיוק שנה, אלא 13 חודש? מה עושים אז? לכן פה הייתי נותן שיקול דעת לשר.

בחלק מהרשויות המקומיות ישנו תהליך של רוטציה. זאת אומרת, ראש הרשות נבחר ומראש הוא יודע שהוא הולך להפסיד את כהונתו בעוד שנתיים לבא אחריו. ברגע שאנחנו הולכים על החוק הזה, יפסקו משחקי הרוטציה. זהו הפרי שאנחנו נקצור כתוצאה מהחוק הזה. לדעתי 30 יום לפני הבחירות הם פרק זמן מספיק. 60 יום זהו זמן מאוד ארוך.

מ' פרנקל-שור:

אני לא בטוחה.

היו"ר ס' טריף:

אנחנו עכשיו לא קובעים את הסעיפים. אנחנו עכשיו מצביעים על החלת דין רציפות על הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש רשות וסגניו וכהונתם).

ה צ ב ע ה
בעד - רוב
נגד - אין

היו"ר ס' טריף:

אנחנו מחילים דין רציפות על הצעת החוק הזו.

(ב) הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות [נוסח חדש] (תיקון מס' 62) (פרוטוקול), התשנ"ו-1996, (ג' שלב) של חברי הכנסת: מיקי איתן, יהושע מצא, אברהם הירשזון, שאול עמור - החלת דין רציפות

היו"ר ס' טריף:

אנחנו דנים בסעיף ב' לסדר היום ומכיוון שאף אחד מחברי הכנסת המציעים אינו נוכח כאן אני מבקש מהיועצת המשפטית להסביר לנו במה מדובר.

מ' פרנקל-שור:

הצעת החוק הזו באה להציע שבכל ישיבות המועצה, מלבד הפרוטוקול, יעשה תיעוד מלא, אם זה ברישום ואם על ידי הקלטה, וכל חבר מועצה שירצה לקבל את התיעוד המלא יתאם זאת עם מזכיר העיריה.

ז' בוים:

10 שנים הייתי ראש רשות ושלוש שנים הייתי ממלא מקומו ולא נתקלתי במה שהחוק מציע. האם זה לא קיים היום?

מ' פרנקל-שור:

היום אין חובה על העיריה לנהל תיעוד מלא, מלבד פרוטוקול.

ז' בוים:

אצלנו כל השנים מקליטים ורושמים.

היו"ר ס' טריף:

יש הרבה רשויות מקומיות שבהן לא הכל נרשם ודברים חשובים נשמטים מהפרוטוקול. ההצעה היא לחייב רישום מלא של הדיונים שנערכים במליאת המועצה.

י' שפיצר:

משרד הפנים תומך.

מ' ינון:

עד כמה שידוע לי זה חל רק על עיריות ולא על מועצות.

עו"ד ע' עצמון:

פה נאמר שמזכיר העיר יהיה אחראי על ניהולו התקין של התיעוד, ומה קורה עם הפרוטוקול? האם הוא לא יהיה אחראי עליו?

מ' פרנקל-שור:

הפרוטוקול נשאר. זה בתוספת.

עו"ד ע' עצמון:

אחריותו של המזכיר צריכה להיות גם על התייעוד וגם על הפרוטוקול וככה צריך לנסח זאת. כמו שזה מנוסח כאן הוא לא אחראי על שני הדברים. כמו כן, נאמר פה: "תייעוד מלא" ולדעתי צריך להגדיר מהו תיעוד?

בסעיף קטן (ב), בסעיף הביטולים, נאמר: " בפרוטוקול שהעתק ממנו יימסר לכל אחד מחברי המועצה...". אבל בסעיף קטן (ב) המקורי נאמר שחייבים למסור לו עם דרישה. קודם כל צריך לכתוב את זכותו של כל חבר מועצה לקבל את התייעוד, והפרוצדורה היא שהוא פונה למזכיר ובתיאום איתו הוא יקבל זאת.

מ' ינון:

כל מה שאתה אומר קיים בחוק, גם לאחר התיקון. יש את סעיף 53 לתוספת. סעיף קטן (ג) הוא הסעיף שבוטל. סעיף 53 נותר על כנו והוא קובע קודם כל שישב ראש הישיבה, מזכיר העיריה או מי שהוא הסמיך יאשרו את הפרוטוקול בחתימת ידם. שנית, חובת המסירה קיימת בסיפא של הסעיף הזה.

מ' פרנקל-שור:

צריך להבין שהפרוטוקול נשאר ומה שנוסף הוא התייעוד המלא.

עו"ד ע' עצמון:

של מה? האם התייעוד המלא כולל גם חרפות וגידופים?

ז' בויס:

כן, הכל.

אני רוצה להדגיש את דברי עו"ד עצמון. צריך להגדיר מהו תיעוד משום שפה כתוב: רישום או הקלטה, ולטעמי ומנסיוני צריך להיות גם זה וגם זה. כלומר, יש לכתוב: רישום והקלטה, בלי המילה או.

היו"ר ס' טריף:

אנחנו מצביעים עכשיו על החלת דין רציפות על הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות [נוסח חדש] (תיקון מס' 62) (פרוטוקול), התשנ"ו-1996.

ה צ ב ע ה
בעד-רוב
נגד-אין

היו"ר ס' טריף:

אישרנו החלת דין רציפות. הצעת החוק עוברת למליאה.

ג) אישור חוק עזר עירוני למודיעין (שמירת איכות הסביבה, מניעת מפגעים ושמירת הסדר והניקיון) (תיקון), התשנ"ו-1996

היו"ר ס' טריף:

כעת אנו דנים בסעיף ג' לסדר היום.

מ' פרנקל-שור:

עד היום אין בתקנות האלה עונשין. ועדת הפנים מתבקשת לאשר שני דברים: ראשית, לקבוע שכל מי שעובר על אחת מהתקנות שבתקנות האלה, זו תהיה עבירה עונשית. הדבר השני אותו אנו מתבקשים לאשר אחר כך הוא הקנס. האם צדקתי בדברי?

מ' שכטר:

כן.

מ' פרנקל-שור:

ועדת הפנים אינה יכולה לדון בדבר עקרוני של הטלת עונשין. הדבר הזה צריך להיות נדון בוועדת חוקה ואחר כך עניין הקנס יעבור לוועדת הפנים. אני מבקשת לברר את הנקודה האם בסמכותה של ועדת הפנים לדון בכך, משום שלפני הדיון קיבלתי את התקנות, בדקתי אותן ולא ראיתי שום עבירה עונשית.

היו"ר ס' טריף:

במה שונה הצעת חוק העזר הזו מההצעות האחרות שאישרנו?

מ' פרנקל-שור:

ההצעות האחרות אושרו משום שהיה בהן סעיף עונשין ואנחנו רק קבענו את הקנס. זאת אומרת, בהצעות האחרות אנחנו התבקשנו לאשר את הקנס עצמו. פה אנחנו מתבקשים לאשר שמי שעובר על תקנה מסוימת, אז קודם כל זה יהיה עונש, ואחר כך בנוסף לזה מה יהיה העונש, הקנס המסויים. זה לא היה לנו באף אישור תקנות שאישרנו עד היום.

עו"ד מ' קדושים:

חוק העזר עצמו קובע עניינים של עבירות, הוא למשל קובע אחריות של תאגיד. החוק מכין את עצמו לקראת הנושא של עונשין. הוא פשוט זקוק לסעיף העונשין כדי שיהיה אפשר לאכוף ולממש אותו. ברגע שיש למועצה שוט שהדבר מהווה עבירה, יש לה הרבה יותר אפשרויות לשמור על איכות הסביבה, ניקיון וכן על שאר הדברים שמאוד חיוניים לרשות מקומית.

מ' פרנקל-שור:

אז יש עבירה, אבל איפה העונש בתקנות?

עו"ד מ' קדושים:

אתם נדרשים לקבוע שיהיה עונש.

מ' פרנקל-שור:

אנחנו לא נדרשים לאשר הקנס, אלא מי שיעבור על תקנה מתקנות האלה אז קודם כל זה עבירה.

עו"ד מ' קדושים:

חוק העזר עצמו כבר מכין את עצמו למצב שיענשו על עבירות עליו.

מ' פרנקל-שור:

שוב אני מבקשת לבדוק את הנושא הזה.

י' אזר:

העיריות לא נדרשות לקבל אישור של הוועדה על חוקי העזר שלהם מפני שסעיף העונשין קבוע בפקודה. למועצות המקומיות ולמועצות האזוריות אין סעיף קבוע בפקודה והוא נקבע בחוק העזר. כאן מתבקש אישור לגבי שיעור הקנס ולא יותר וכפי שעשינו זאת בחוקי העזר הקודמים, אני חושב שצריך לעשות גם במקרה זה משום שיש כאן חוק עזר ללא סעיף עונשין וצריך לקבל אישור לסעיף העונשין שהוא בעצם גובה הקנס ותו לא. אין הבדל בין חוק עזר של מועצה מקומית או אזורית לבין חוק עזר של עירייה ולגבי עירייה לא נדרש אישור משום שסעיף העונשין מופיע בפקודה. כאן הוא לא מופיע בפקודה ונדרש סעיף עונשין. נקבע שוועדת הפנים היא הוועדה הנותנת את האישור ויש לפי דעתי להסתפק בזה.

מ' פרנקל-שור:

מה היה המצב עד היום?

עו"ד מ' קדושים:

אין קנס.

י' אזר:

כיום פורסם חוק עזר ללא סעיף עונשין. כלומר, אי אפשר להטיל בכלל קנס. כל מה שמתבקש כאן הוא שהעובר על עבירה ישלם קנס.

ז' בויס:

למה זה לא בא בהצעה המקורית?

י' אזר:

אני אסביר את העניין מדוע לא הוכנס סעיף עונשין בחוק העזר המקורי? הסיבה היחידה היא לא לעכב ולא להידרש לאישור של הוועדה, מפני שרצו לתת לזה תוקף מיידי.

היו"ר ס' טריף:

קודם כל פירסמו את חוק העזר בלי סעיף העונשין, כדי לא לחכות לוועדת כנסת.

ז' בויס:

אם כן זוהי שאלה של פרוצדורה, מי מאשר דברים כאלה?

מ' פרנקל-שור:

לכן אני שואלת, האם הוועדה מתבקשת לאשר עכשיו שני דברים? ראשית, מי שעובר על אחת מהוראות חוק העזר הזה, זה יהיה עונש ואנחנו מתבקשים גם לאשר את הקנס.

י' אזר:

בסעיף כתוב שמי שעובר דינו קנס וזה כל מה שכתוב.

ב' אלון:

סעיף 130 הוא סעיף שנותן לכל החוק. כאשר סעיף 130 נכנס לחוק, פירושו של דבר, וזו השורה התחתונה של החוק, שהחוק הזה הוא בר עונשין של 1,900 ש"ח.

י' אזר:

עד עכשיו היתה עבירה ללא קנס. עכשיו יש עבירה, במידה ויהיה אישור, עם קנס.

ב' אלון:

איפה כתוב שהיתה עבירה? זה לא ברור.

ז' בויס:

אני עובר עכשיו למהות הקנס. האם על כל עבירה, קלה וחמורה, ישלמו 1,900 שקל?

י' אזר:

קנס של 1,900 שקל הוא הקנס המקסימלי שניתן לבית המשפט להטיל על עבירה. כמובן שבית המשפט יתחשב בעבירה קלה יחסית ובעבירה חמורה יחסית וכן האם זו פעם ראשונה או פעם שניה וכו'. זה נתון לשיקולי בית המשפט. 1,900 שקל הוא הקנס המקסימלי שניתן להטיל על עבירה לפי חוק העזר.

חברים, אנחנו עשינו את זה לחוקי העזר הקודמים, אז למה שלא נעשה זאת גם עכשיו?

היו"ר ס' טריף:

אם עשינו זאת בצורה כל כך כוללנית ואנחנו עכשיו מדקדקים, אז זה טוב. כי אנחנו רוצים לדעת היכן היא הגדרת העבירה?

ב' אלון:

מר אזר, אני זוכר שבחוקי העזר הקודמים הופיע החוק, היה שם סעיף עונשין ואז היה שם סכום מסוים שהיה מחוק ואנחנו חיכינו לאישור.

י' אזר:

נכון.

השתלשלות העניינים בסיפור הזה הוא כך: משרד המשפטים העיר לנו שהיה תיקון בחוק העונשין שצריך אישור של הוועדה ואז נתנו לנו שתי אפשרויות: או שנפרסם חוקי עזר ללא סעיף העונשין שקובע את הקנס שיש לשלם, או שנעביר את זה לוועדה. אנחנו הוצאנו חוזר מנכ"ל והעמדנו בפני הרשויות המקומיות ברירה: או כך או כך. היו מקרים שסעיף העונשין נמחק כדי למהר את פירסום חוק העזר. אחר כך היו רשויות מקומיות שאמרו: אנחנו רוצים להחזיר את סעיף העונשין. גם משרד המשפטים אמר שהוא מעדיף שיהיה סעיף עונשין ושכל חוק עזר ימתין לאישור הוועדה. לכן, החזירו לנו חבילה שלימה של חוקי עזר ואמרו לנו להעביר אותם לוועדה. משום כך היו חוקי עזר מחוקים שאנחנו הודענו שאנחנו נחזיר אותם לחוק העזר ואנחנו ביקשנו את אישור הוועדה ואישור הוועדה ניתן לסעיפים האלה, כאשר סעיף העונשין הוא לא קובע עבירה. העבירה נקבעת בסעיף עצמו. לא ישליך אדם פסולת, זו עבירה. פה כתוב שהעובר על הוראה מחוק העזר, למשל משליך פסולת, צפוי לעונש של 1,900 ש"ח, על ידי בית המשפט. כל מה שכאן נקבע הוא גודל הקנס ותו לא.

עו"ד ע' עצמון:

"העובר על עבירה מהוראות חוק עזר זה" זה כאילו היית אומר: העובר על עבירה סעיף 1, סעיף 2, סעיף 3, סעיף 4. זוהי טכניקה של ניסוח. "העובר על עבירה מהוראות חוק עזר זה" פירושו שבכל מקום שיש הוראה ומישהו עבר עליה, בא סעיף 130 ואומר: זו עבירה. סעיף 2 בחוק העונשין אומר שתקנות בהן נקבעו עבירות ועונשין טעונות אישור ועדה של הכנסת. חוץ מסעיף 126 לחוק העזר לגבי תאגיד, הוא קובע את העבירה.

עו"ד מ' קדושים:

גם סעיף 12.

עו"ד ע' עצמון:

גם סעיף 12. זה רק מראה שכל היתר לא. הראייה, מכלל הן אתה שומע לאו, הוא אומר סעיף 12 והוא אומר סעיף 126. הצעת התיקון והוספת סעיף 130 יוצרת את העבירה לגבי כל המעשים האחרים שאינם סעיפים 12 ו-126. היועצת המשפטית של הוועדה אומרת שאם זה קביעת העבירה, אז לא ועדת הפנים צריכה לטפל בכך אלא ועדת החוקה ואני אומר שהגישה שלה היא נכונה, כי פה יש שני דברים. אם בחרו בטכניקה זו, או בטכניקה אחרת, זה יכול להסביר מדוע עשו את זה? אבל זה לא הופך זאת ללגיטימי.

עו"ד מ' קדושים:

עצם הקביעה של איסורים בחוק, מגדירה את העבירה מה לא יעשה. כל חוק העונשין מנוסח בדרך שמי שלא יעשה כך וכך, או מי שעשה כך וכך. זוהי טכניקה של ניסוח. החוק הזה צריך להיות בר עונשין, ללא אותם סעיפים יהיה קשה מאוד ליישם ולאכוף את החוק הזה. ועדת הפנים היא הוועדה המוסמכת לטפל בנושאים של שלטון מקומי ורשויות מקומיות.

ז' בוים:

אני מציע שמשפטנים יבדקו את הנושא.

ב' אלון:

מכיוון שיש פה הערה מקצועית, ולא מהותית דיונית, של יועצת משפטית, ואין לנו שום דבר נגד החוק, אז אני חושב שצריך ואנחנו מחויבים לתת לה לבדוק את העניין.

י' שכטר:

היום אין לנו שיניים לאכוף את החוק משום שחסר לנו הסעיף ולכן באנו להוסיף אותו. לדעתי, אם היה מדובר בעירייה אז היא לא היתה מגיעה לשולחן הזה כי עיריות מוסמכות לבד, באמצעות שר הפנים, לקבוע את חוקי העזר. אם אחד מחברי הכנסת היה יוזם הצעה להרחיב את הזכויות מעיריות למועצות מקומיות ומועצות אזוריות, כל הדיון הזה כאן היה מיותר.

מ' פרנקל-שור:

אני מבקשת זמן לבדוק את העניין.

היו"ר ס' טריף:

אין לנו התנגדות עקרונית לעניין, אני רק מציע שאנחנו נאפשר ליועצת המשפטית פרק זמן של כמה ימים לבדיקת העניין באופן משפטי. אני מבין שרוב חברי הוועדה מסכימים.

ז' בויס:

כן.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה.

(ד) מתן פטור לאלמנות דרוזיות במכרזים של פרויקטים "בנה-ביתך"

היו"ר ס' טריף:

אנחנו דנים כעת בבעיתן הכאובה של האלמנות הדרוזיות. בישובים הדרוזים מוקמות שכונות לחיילים משוחררים ואלמנה דרוזית אינה יכולה לקבל מגרש. היא צריכה להיאבק כדי לקבל מגרש. אני מטפל במקרה כזה שנמשך כבר חודשים. לפי תפיסתי אלמנה צריכה לקבל באופן אוטומטי פטור במכרז. היא צריכה לקבל עדיפות על פני כל האחרים. אני רוצה שהאישה היא זו שתבחר את המיגרש המתאים לה ביותר משום שלפעמים היא רוצה לגור ליד קרובי משפחתה. יש לכך גם סיבות מסורתיות-דתיות. אני חשבתי שחוק חובת המכרזים בעניין הזה מאוד מקשה, גם על המינהל, ולכן זימנתי את הדיון להיום עם כל הגורמים במטרה לפתור את הבעייה בתיקון התקנה. אני גם הבנתי מהמינהל שכל החלטה שנקבל תובא למועצת המינהל כדי לתקן את התקנה. הם רוצים לפתור את הבעייה ואין להם התנגדות עקרונית. היום החוק אינו מאפשר פטור לאלמנה של חלל צה"ל לקבלת פטור למגרש ל"בנה-ביתך". היא צריכה להתמודד יחד עם אנשים רבים ולדעתי יש קודם כל לתת פטור לאלמנת צה"ל ואחר כך אפשר לעשות את ההגדרה בין האחרים. יש ישובים שבהם אין אפשרות לתת לכל המבקשים מגרשים ואם אנו נתקלים במצב כזה אז קודם כל צריך לתת פתרון לאותה אלמנה. הבעייה עם אלמנות צה"ל היא הרבה יותר קשה והיא עוד יותר קשה אצל אלמנות צה"ל שהן דרוזיות, בגלל הבעייתיות של מסורת ודת.

היועצת המשפטית של הוועדה מעירה לי שאנחנו צריכים את הסכמת שר האוצר. אני יודע זאת ולכן זימננו לדיון היום גם נציג של משרד האוצר.

אני מציע שנשמע תחילה את יושב ראש יד-לבנים, מר אמל נסראלדין.

א' נסראלדין:

מדובר בבעיה מאוד רצינית. עד שנת 78 לא זכינו להיכלל ברשימת מקבלי השטחים בהקמת שיכונים לחיילים משוחררים. בשנת 78 החליט שר החקלאות דאז, מר אריק שרון, לכלול את הדרוזים ברשימת מקבלי השטחים. מאז הכפרים הדרוזים התחילו לקבל שטחים ולבנות בתים. אבל לצערי הרב, יש לפעמים מצב שבו יש חמישים חלקות אדמה לחלוקה ומאה אנשים דורשים לקבל את החלקות האלו ובכללן האלמנות והיתומים. הן נאלצות, על פי התקנה, להתמודד עם האחרים ולא פעם קרה שהאלמנות עמדו בצד כאשר האחרים זכו בחלקות. עיננו לא צרה בזה שהחיילים המשוחררים מקבלים חלקות, הם צריכים לקבל משום שהם משרתים בצבא ותורמים למדינה על הצד הטוב ביותר. המינהל סיע כל הזמן לחיילים המשוחררים ואנחנו מברכים את המינהל על העבודה היפה שהוא עשה עד עכשיו. אבל נושא האלמנות ממש מעיק עלינו ואנחנו מבקשים מחברי הוועדה להסכים פה אחד על הנושא הזה בדרך של תמימות דעים משום שמדובר באלמנות ויתומים שאביהם נפלו במערכות ישראל ויותר מזה אדם לא יכול להקריב למען המדינה שלו. אלמנות צה"ל עומדות בפני הרבה בעיות, אך הבעייה הזו מכאיבה לנו עוד יותר. אנחנו הקרבנו את יקירנו למדינה ולכן אנחנו מבקשים שהמינהל, חברי הכנסת, משרד האוצר ומשרד הבטחון יטפלו בעניין.

ב' אלון:

האם יש פטור לאנשים מסוימים?

היו"ר ס' טריף:

יש שורה של פטורים.

א' חוץ:

בעיקרון אנחנו בדיעה שאלמנת צה"ל זכאית לפטור ממכרז, כולל אלמנה דרוזית או בדווית.

היו"ר ס' טריף:

מה קורה היום בסקטור היהודי?

א' חוץ:

היום יש פטור לנכה צה"ל בלבד. הוא מקבל את הפטור לאחר שוועדה מוסמכת של אגף השיקום בדקה ומצאה שאכן מצבו הפיזי, בעקבות הנכות שלו, מצדיקה קבלת מגרש לבניית בית מותאם לנכותו. זה הפטור היחיד שאגף השיקום מטפל בו. ישנם פטורים נוספים.

תקנה 25 מדברת על פטור מחובת מכרז לעיסקה במקרקעין וסעיף 19 לאותה תקנה יתכן שאפשר להרחיב אותו: "הענקת זכויות במקרקעין לבנייה למגורים באזורים כפריים לתושבי אותו מקום". ופה אני רוצה לשאול, האם סעיף 19 לא יכול לענות לבעייה של האלמנות הדרוזיות?

ז' בויס:

אתה עדיין לא נותן יתרון לאלמנות. אתה אומר לגבי תושבי המקום כולו ואתה לא מדגיש את היחוד שלהן. הבעיה היא שיש להן תחרות בתוך המקום.

א' חוץ:

לא ראיתי פטור לחיילים משוחררים.

היו"ר ס' טריף:

לא צריך להיות פטור לחיילים משוחררים. חוק חובת מכרזים חל על כולם. אנחנו באים לבקש פטור לאלמנה. אם אתה מקבל פטור לנכה אז על אחת כמה וכמה שאלמנה המטופלת בילדים צריכה לקבל את הפטור.

א' חוץ:

אנחנו בעד. אני חושב שזה מוצדק.

ב' אלון:

אני חושב שמה שהם רוצים הוא דבר מעניין שיכול להגיע אחר כך גם למגזר היהודי. הם אומרים שבמקרה והבעל נהרג אז אין מי שיתחרה בשביל האישה האלמנה בתחרות שיש בכפר. הם מבקשים שאנחנו נעזור להם בתחרות בתוך הכפר, כי יש אצלם הרבה שזכאים לחיילים משוחררים.

ע' יוסף:

ראשית, אין לנו שום התנגדות להצעה הזו. אנחנו בעד לקבל את ההצעה הזו. בהמשך לדברי מר חוץ אני רוצה לציין שיש פטור לנכי צה"ל קשים. הם יכולים להשתתף בהגרלה המקדמית של 10% מהמגרשים שמוצעים למכרז. ישנו פטור נוסף לנכים כללים, נכה גפיים הקשורים לצמיתות לכסא גלגלים והם גם כן כלולים ב-10%. לדוגמא, אם יש מאה מגרשים ועשרה מהם הוקצו לנכים, כולל נכים כללים ונכי צה"ל, והיו חמישה

נכי צה"ל שקיבלו, חמשת המגרשים הנותרים יהיו לנכים שהם אינם נכי צה"ל. מה שמוצע פה הוא בעצם הגדלה של המכסה ושבאחד השלבים הללו יהיה סיבוב נוסף גם לאלמנות, או שבאותו סיבוב.

היו"ר ס' טריף:

אותו סיבוב של פטור ראשוני למכרז חל גם על האלמנה.

ע' יוסף:

אנחנו צריכים לנסח זאת בשיתוף אגף השיקום.

יש מקרה שבו זוג מסוים זכה במגרש לבנייה עצמית, בפטור או שלא בפטור, צריכות לעבור לפחות חמש שנים כדי שהם יהיו זכאים להקצאה כמו שמוצע עכשיו. זוהי החלטה של המינהל שיש בצידה היגיון.

א' נסראלדין:

על משפחה שכולה זה לא חל משום שברגע שהבעל נופל אז היא הופכת להיות משפחה שכולה.

ז' בויס:

אבל היא עדיין נשארת בביתה.

א' נסראלדין:

אבל יש משפחות שאין להן.

ז' בויס:

לא על זה הוא מדבר. הוא מדבר על משפחה שזכתה לפני שלוש שנים כחייל משוחרר במגרש, בהגרלה או במכרז, והיא בנתה את ביתה. אותו חייל גר עם אישתו וילדיו בבית הזה וקרה שלאחר שלוש שנים הוא נפל חלל. באה המדינה ואומרת שהאלמנה שיש לה את הבית שהם בנו ביחד, לא תהיה זכאית בפרק זמן מסוים להיכנס למגרש נוסף ולדעתי יש בזה היגיון.

א' נסראלדין:

אנחנו לא מבקשים מעבר.

א' קסל:

הנושא הזה הועבר אליי הבוקר כך שהוא לא עלה לדיון בדרג יותר בכיר, כמובן לא לשר האוצר. בחוק המכרזים יש כבר היום כ-29 פטורים ממכרז, ביניהם: בנייה כפרית באיזורים הכפרים, שאינה פוטרת את הבעיה הזו כי אנחנו פה מדברים על נושא אחר, נכי צה"ל ועוד. הרקע של רוב התקנות הוא כלכלי. בגלל סיבות כלכליות ניתן פטור. למעשה, שתי התקנות היחידות שהן בעלות רקע ערכי הן אותן תקנות לגבי נכי צה"ל. אני מבין שמטרת הדיון היא להכניס את הקבוצה של אלמנות לסטטוס של נכי צה"ל. כלומר, מדובר בדיון שהוא ערכי וקשה לי להביע דיעה.

ז' בויס:

בעניין הזה אני לא רואה כל כך בעייה כלכלית לאוצר, אלא בעייה חברתית.

א' קסל:

נכון.

יש להיזהר לא לפתוח את חוק המכרזים לקבוצות נוספות החושבות שגם להן מגיע ושבנסיבות כאלו ואחרות גם הן צריכות לקבל. וזאת משום שהנושא הזה יכול להתפשט מהר מאוד לקבוצות אחרות.

היו"ר ס' טריף:

עם כל הכבוד, אין מה להשוות.

ז' בויס:

יש איזורים בארץ שבהם הפרויקטים לא הולכים במכרזים אלא הולכים בהגרלה. זה תלוי במיקום של האיזורים. הנקודה פה היא שהם לא צריכים להתחרות לא בהגרלה ולא במכרז.

ב' אלון:

הם לא צריכים להתחרות.

ז' בויס:

בדיוק.

מעניין אותי אם יש התייחסות לאלמנות צה"ל בכלל. יכול להיות שהעניין הזה מגיע לכלל אלמנות צה"ל ובכללן אלמנות צה"ל דרוזיות, צ'רקסיות, בדוויות ואלמנות אחרות שבעליהן שירתו בצה"ל. כלומר, יש פה הרחבה. צריך לעשות פה כלל לאלמנות צה"ל באשר הן, בכל מקום שיש הגרלות או מכרזים ל"בנה-ביתך". אני באופן עקרוני בעד מתן הפטור הזה, בכפוף למגבלות זמן של צינון.

ד' אזולאי:

אני מציע לא להגביל את זה רק לאלמנות הדרוזיות. אני מציע לדון כרגע על כלל אלמנות צה"ל, עם כל המגבלות. זה יותר מכובד לכולנו וטוב תעשה הוועדה אם היא תלך בכיוון הזה.

אני מציע שרק באותו כפר האלמנה תזכה להגרלה. לא יתכן שהיא תקבל את אותה פריבילגיה אם היא רוצה לעבור לכפר אחר.

היו"ר ס' טריף:

זה לא קורה אצלנו.

נ' אבו זידאן:

אין מה להשוות בין אלמנה דרוזית לאלמנה יהודיה משום שלאמנה דרוזית יש מגבלות מסורתיות מאוד חשובות. היא לא יכולה להתגורר בכל מקום שהיא רוצה, אלא רק בכפר שהיא נמצאת בו.

א' נסראלדין:

יש לנו קרוב למאה אלמנות דרוזיות ויש להן בעיות מיוחדות. ראשית, הבחורים הדרוזים מתחתנים בגיל צעיר מאוד. בגיל 18 הבחור הדרוזי מתחתן ותוך שנה-שנתיים יש לו כבר כמה ילדים. כלומר, צעיר דרוזי המעוניין להתחתן אינו יכול להתחתן עם אישה שכבר יש לה שלושה-ארבעה ילדים. הוא לא יכול לפרנס אותם. שנית, יש מגבלה מצד ההורים. ההורים אומרים לאלמנה: אם את רוצה להתחתן, תני לנו את הילדים. כך יוצא שהיא נקרעת בין שני מצבים, היא רוצה את הילדים שלה. זאת אומרת שמבחינה חברתית יש בעיה קשה מאוד ואנחנו סובלים מאוד מהבעיה הזו. יש לזכור ולקחת בחשבון שעד שנת 78 לא זכינו בשותפות לקבלת שטחים.

אני מאוד מעריך את הרצון שלכם להרחיב את התקנה, אבל אנחנו ממש יכולים להינזק ולהיפגע וזה חבל. משום שהאלמנות שיושבות כאן וכן שאר האלמנות הדרוזיות סובלות סבל של ממש.

דיברו פה על אלמנות צה"ל ואני שואל מה עם משמר הגבול?

היו"ר ס' טריף:

אותו דבר. כל זרועות הבטחון.

א' נסראלדין:

פניתי ליושב ראש אגף השיקום, לא פעם, והם לא יכלו לפתור לי את הבעיה משום שהתקנה הזאת לא מדברת על פטור ממכרז. היא לא מכניסה אותן ברשימת מקבלי הפטור.

היו"ר ס' טריף:

אני זימנתי את הדיון בעקבות מקרה מאוד מיוחד שקרה בעוספיה. אלמנה דרוזית שבעלה נהרג בעזה רצתה לבנות בית כי היו לה בעיות עם ההורים של בעלה המנוח. כבר 4-5 חודשים שהיא לא מקבלת מגרש למרות שיש לה בעייה. המינהל הציע לה פטור ממכרז בשכונה בדויות, אבל היא לא יכולה להתגורר שם. מדובר במצוקתן האמיתית והיחודית של האלמנות הדרוזיות. הן כבולות בכבלים של מסורת ומעבר לכך הן צריכות גם לטפל בילדים ולדאוג לבנות בית. צריך לתת את הפטור המידי כדי שהיא תוכל לבחור בכל מקום שהיא רוצה. עצם חקיקה כזו תעשה צדק בתוך הישובים עצמם.

א' נסראלדין:

בעלה של הגברת סעיד שהיה סגן אלוף נפל במערכה והותיר לה חמישה ילדים. לא פעם היא הגישה בקשה כדי לזכות במגרש לבניית בית לילדיה. אני הייתי שותף למאמצים שלה. הלכתי למועצה המקומית ולמינהל וניסיתי בכל כוחי להעביר אותה בהגרלה. אמרו לי שזה אי אפשר משום שהגרלה זו הגרלה. היא לא זכתה. בסופו של דבר היא קנתה במחיר כפול אדמות פרטיות. הקנייה הזו סיבכה אותה בחובות ובהלוואות. אתם, חברי הכנסת, צריכים לקחת בחשבון מקרים כאלו.

א' חוף:

אם אנחנו רוצים להרחיב את הפטור באופן כללי, אז דעתו של משרד הבטחון היא שיש לכלול את כל האלמנות: יהודיות, דרוזיות, בדויות ואחרות, אחרת זה יצור אפליה, אלא אם כן לצורך העניין הזה מגבילים את זה למקומות מיוחדים, כפריים שבהם הבעיה מיוחדת.

בל נשכח שכיום קיים פטור לנכי צה"ל שנפגעו בעיקר פגיעות פיזיות בגפיים התחתונות ובידיים. הפטור הזה בא לענות על הצרכים שלהם מחמת נכותם. אם אכן מרחיבים את היריעה גם לכלל האלמנות אז אני מציע לוועדה המכובדת ליצור סדרי עדיפויות. ראשית נכי צה"ל שמחמת נכותו, פציעתו ומגבלותיו, זקוק לבית חד קומתי ומכאן בא הפטור למגרש. אחר כך יבואו האלמנות וכל היתר.

ז' בויס:

הוא מתכוון לכך שבהרחבה הזו לא יפגע היתרון שניתן לנכי צה"ל. מי שיפגע בסופו של דבר זה הציבור הרחב משום שיהיה לו פחות מגרשים. אבל, זהו המחיר שחברה כמו שלנו משלמת לאוכלוסיות משלמות מחירים מאוד כבדים. ראוי לתת להם.

היו"ר ס' טריף:

בקשתנו להכליל את האלמנות לא צריכה לפגוע בנכי צה"ל.

ועדת הפנים של הכנסת צריכה להחליט על כך, שבהסכמה של משרד הבטחון ושל המינהל לתיקון הזה, היא תפנה לשר האוצר בבקשה שיתקן את התקנה הזאת, שיהיה פטור לאלמנת צה"ל. אם יש בעייה אנחנו נגביל את זה לבנייה הכפרית ששם הבעייה קיימת. בעיר הבנייה היא גדולה.

ב' אלון:

אני חושב שפה אנחנו לא קולטים כל כך את העניין. הרי יש כבר אפשרות לפטור ממכרז בבניה הכפרית. הבעייה של האלמנות הדרוזיות היא בתוך הכפר. זה לא שצריך עזרה כללית. להן יש בעייה מיוחדת משום שמדובר בכפרים שיש בהם הרבה חיילים משוחררים וכשיש מצב כזה צריך הנחיה ספציפית בתוך המתחם של הבנייה הכפרית, אחרי פטור המכרז של הבנייה הכפרית.

א' חוף:

אני מציע להרחיב את סעיף 19 הקיים, כאשר קדימות לאלמנת צה"ל.

א' נסראלדין:

יש לנו בעייה גם עם אלמנות של חיילי משמר הגבול.

ב' אלון:

אלמנת כוחות הבטחון.

היו"ר ס' טריף:

מדובר על אלמנות של כוחות הבטחון. אין בעניין הזה בעיה.

ד' אזולאי:

אני לא רוצה חלילה להחטיא כרגע את המטרה שלשמה התכנסנו והיא בעייתן של האלמנות הדרוזיות. אבל, זה לא פותר אותנו, חברי הכנסת, מלהרחיב את היריעה לכלל האלמנות.

היו"ר ס' טריף:

אנחנו נוכל להכין הצעת חוק משותפת שתעשה טוב לכל אלמנות צה"ל. אבל כיוון שכרגע מדובר בבעייתן האקוטית של האלמנות שאצלנו, נבקש את תיקון התקנה של סעיף 19, באותם מקרים בעייתיים של בנייה כפרית. אם לא נגביל את זה, לא יתנו לנו את זה.

ב' אלון:

זה יקדם גם את עניינן של האלמנות היהודיות.

היו"ר ס' טריף:

אנחנו נעביר את החלטת הוועדה לשר האוצר, אבל אני מבקש גם מנציג האוצר להעביר לשר האוצר את רוח הדברים שהוא שמע כאן. מדובר פה בבעייה ערכית ממדריגה ראשונה וכן בבעיה אקוטית ומיידית. לא מדובר בעיר אלא מדובר במקום שבו אין רזרות של שטחים ואישה יכולה לסבול שנים רבות.

המלצת הוועדה לשר האוצר היא לתקן את התקנה בסעיף 19 בנושא המוגבל לבנייה הכפרית, שיהיה בו פטור וקדימות לקבלת מגרש לאלמנת צה"ל דרוזית וצ'רקסית בשכונות של חיילים משוחררים.

אני מודה לכם.

הישיבה ננעלה בשעה 12:40.